

УДК 343.1

DOI <https://doi.org/10.32782/app.v73.2024.22>

О. П. Бабіков

orcid.org/0000-0003-4003-5198

керуючий партнер АО «DEFENSORES»,

кандидат юридичних наук,

професор кафедри кримінального права та процесу

Київського авіаційного університету

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ФІКСАЦІЇ ВІДОМОСТЕЙ ПРО ВИКОРИСТАНІ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ ТА НОСІЇ ІНФОРМАЦІЇ

Постановка проблеми. Серед гарантій, що забезпечують належність та допустимість доказів, одержаних під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій (в подальшому – НС(Р)Д) є належна процедура фіксації перебігу та результатів слідчої дії з урахуванням особливостей, притаманних цим слідчим діям. Зважаючи на те, що відповідно до ст. 246 КПК України, методи проведення НС(Р)Д є інформацією з обмеженим доступом і до них можуть застосовуватися особливий режим, передбачений Законом України «Про державну таємницю» (Верховна Рада України, 1994), розмежування відомостей що можуть і підлягають внесенню до протоколу, та тих, що не підлягають фіксації, – надзвичайно важливе. Адже приховування таких відомостей, що надають можливість у подальшому унікально ідентифікувати обладнання може стати істотною перешкодою для експертного дослідження носіїв інформації та здійснених записів на предмет їх можливої підробки, монтажу, інших форм спотворення. Поряд з цим, науковці та судові інстанції демонструють різні підходи до оцінки протоколів НС(Р)Д, що не містять відомостей про використані технічні засоби та носії інформації на предмет їх допустимості. Певною мірою це пов'язано з неврегульованістю таких понять як «методи НС(Р)Д», «засоби, що використовуються під час проведення НС(Р)Д», критеріїв віднесення технічних засобів до спеціальних технічних засобів, механізму фіксації інформації про спеціальні технічні засоби, що використовувалися під час проведення НС(Р)Д без розкриття відомостей про їх назви, виробника, технічних характеристики, умов та порядку використання, інших ознак, що становлять державну таємницю.

Вивчення наукових джерел вказує на те, що фахівці переважно досліджують питання організації та порядку проведення НС(Р)Д, використання їх результатів в доказуванні (Колесник В.А., Сергеева Д.Б., Уваров В.Г., Шило А.В., Щадило А.А. та інші), проте питанням фіксації у протоколах відомостей щодо використаних спеціальних та інших технічних засобів (далі СТЗ), програмно-технічних комплексів та програмного забезпечення, уваги приділено надзвичайно мало.

Метою статті є дослідження правової регламентації вимог до фіксації у протоколах НС(Р)Д відомостей про використані технічні та спеціальні технічні засоби, а також матеріальні носії інформації з урахуванням їх особливостей, формування пропозицій до вдосконалення законодавства у зазначеній сфері.

Виклад основного матеріалу. Матеріали НС(Р)Д (протоколи та додатки до них) можуть виступати джерелами доказів у кримінальному провадженні, якщо фіксація їх перебігу (ходу) та результатів здійснена з дотриманням загальних правил фіксації, з урахуванням особливостей, передбачених Главою 21 КПК України.

Отже, надзвичайно важливим є питання, за яких умов загальні правила фіксації кримінального провадження конкурують з особливостями, притаманними НС(Р)Д, що впливають не лише з окремих норм Глави 21 КПК України, а й методів їх проведення, які не регламентуються КПК, а за своїм змістом становлять державну таємницю.

У судовій практиці спостерігається два основних підходи: 1) відсутність у протоколах НС(Р)Д відомостей про використані СТЗ, умов, порядку їх використання, зняття та копіюван-

ня інформації, – не впливають на допустимість одержаних внаслідок їх проведення доказів; 2) відсутність таких відомостей вказує на невиконання стороною обвинувачення вимог, встановлених для фіксації слідчих дій у кримінальному провадженні, що є наслідком визнання одержаних доказів недопустимими.

Основна аргументація прибічників першого підходу ґрунтується на таких тезах, сформульованих ВС у низці справ (Верховний Суд, 2023; Верховний Суд, 2020; Верховний Суд, 2020) і полягає в наступному. Відсутність у протоколах про проведення НС(Р)Д відомостей щодо ідентифікуючих ознак аудіо-, відеозаписувальних технічних засобів, їхніх характеристик, носіїв інформації, умов і порядку їх використання, обґрунтовується вимогами ч. 1 ст. 246 КПК, відповідно до яких відомості про факт та методи проведення НС(Р)Д не підлягають розголошенню. Вичерпний перелік відомостей (на час судового розгляду), що є державною таємницею, визначений Зводом відомостей, що становлять державну таємницю, затвердженим наказом голови Служби безпеки України від 12 серпня 2005 року № 440, за змістом пунктів 4.5.1, 4.5.6 якого до державної таємниці належать відомості про номенклатуру, фактичну наявність спеціальних технічних засобів чи спеціальної техніки устаткування, апаратури, приладів, пристроїв, програмного забезпечення, препаратів та інших виробів, призначених (спеціально розроблених, виготовлених, запрограмованих або пристосованих) для негласного отримання інформації, що розкривають найменування, принцип дії чи експлуатаційні характеристики технічних засобів розвідки, спеціальних технічних засобів чи спеціальної техніки, призначених для здійснення та забезпечення оперативно-розшукової, контррозвідувальної чи розвідувальної діяльності, володіння якими дає змогу зацікавленій стороні впливати на її результати, що створює загрозу національним інтересам і безпеці.

Обмеження щодо розкриття відомостей про використані СТЗ обумовлено віднесенням їх до державної таємниці та потребою зберігати таємні методи розслідування злочинів і тому не вважається порушенням вимог КПК, оскільки їх розголошення без належних і обґрунтованих підстав загрожує національним інтересам та безпеці, поняття й ознаки яких визначені в Законі України «Про національну безпеку України».

Друга позиція, щодо визнання недопустимими доказів, одержаних під час проведення негласних заходів у випадках, коли протоколи, складені за результатами їх проведення та додатки, не відповідають загальним вимогам фіксації у кримінальному провадженні і зокрема не містять відомостей про використані технічні засоби для зняття та фіксації інформації, носії інформації тощо, полягає у тому, що такі протоколи суперечать вимогам п. 1 ч. 3 ст. 104, ч. 2 ст. 266 КПК України, пунктам 4.1, 4.8 Інструкції (Генеральна прокуратура України, 2012). Зазначені порушення розглядаються як суттєві, оскільки унеможливають встановити технологічні властивості відеофонограми (чи є відеофонограма оригіналом або копією, ознаки монтажу, порушення безперервності запису, стирання, обрізання тощо). Крім того, це унеможливує встановлення судом характеристик технічних засобів фіксації та носіїв інформації, які застосовувалися при проведенні цих НС(Р)Д, умови та порядок їх використання (Арцизький районний суд Одеської області, 2021). Крім того, відповідно до ч. 3 ст. 105 КПК України додатки до протоколів, якими є носії інформації на які здійснювався запис, повинні бути, належним чином упаковані з метою надійного збереження, засвідчені підписами осіб, які брали участь у виготовленні та/або вилученні таких додатків і такі дії згідно з ч. 2 ст. 106 КПК України входять до складу слідчої дії та мають значення для перевірки результатів процесуальної дії.

Отже, в досліджуваному аспекті важливо виокремити наступні ключові питання, що впливають на визнання результатів НС(Р)Д допустимими доказами у кримінальному провадженні: 1) чи є обов'язковою вимога фіксації в протоколах НС(Р)Д відомостей про використані технічні засоби; 2) чи є обов'язковим фіксація у протоколі НС(Р)Д відомостей про використані носії інформації (далі – МНІ), на які здійснювався запис; 3) чи розглядаються такі МНІ як додатки у розумінні ст. ст. 105, 106 КПК України і підлягають опечатуванню з підписами осіб – учасників; 4) відображення у протоколі НС(Р)Д відомостей про первинність МНІ (оригінал, копія, дублікат).

Для відповіді на питання, чи є обов'язковою вимога фіксації в протоколах НС(Р)Д відомостей про використанні технічні засоби необхідно з'ясувати які технічні засоби застосовуються під час їх проведення та відмінність режиму збереження відомостей про них.

У кримінальному провадженні використовуються різноманітні технічні засоби: фотокамери, диктофони, відеокамери тощо, і поряд з цим їх аналоги, пристосовані для негласного зняття і фіксації інформації. Технічні засоби можуть використовуватися не лише слідчими та прокурорами, а й потерпілим, підозрюваним та іншими учасниками кримінального провадження (Верховна Рада України, 2012). Проте СТЗ для негласного зняття та фіксації інформації можуть застосовуватися виключно слідчими та за дорученням оперативними підрозділами. Критерії належності спеціальних технічних засобів визначено Постановою КМУ від 22.09.2016 № 669 (Кабінет Міністрів України, 2016). До них належать технічні, апаратно-програмні, програмні та інші засоби, що містять сукупність таких критеріїв: 1) призначеність засобів для застосування у скритний спосіб, характерний для оперативно-розшукової, контррозвідальної або розвідувальної діяльності; 2) придатність засобів для негласного отримання інформації.

Висновок щодо належності/неналежності засобів до спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку та інших технічних засобів негласного отримання інформації надає СБУ. При цьому, окремі ознаки виробів галузевого та побутового використання (мініатюрність, багатофункціональність, можливість негласного отримання інформації) не є підставами для визначення його належності до спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку та інших технічних засобів негласного отримання інформації (Кабінет Міністрів України, 2016).

Таким чином, з наведених положень законодавства, що регламентує використання СТЗ можливо зробити висновок, що під час проведення НС(Р)Д можуть використовуватися: 1) побутові технічні засоби (мобільний телефон, фотокамера, диктофон, відеокамера, комп'ютерне обладнання тощо); 2) мініатюрні, багатофункціональні засоби для зняття та фіксації інформації, що не визнані СТЗ; 3) спеціальні технічні засоби (СТЗ) визнані такими СБУ.

Заборона на відображення в протоколах НС(Р)Д відомостей про використанні технічні засоби може стосуватися лише СТЗ і у випадках, коли розповсюдження такої інформації може загрожувати національним інтересам та безпеці, та за своїми критеріями вона відповідає ст. 1 Закону України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII «Про національну безпеку України» та пунктів 4.5.1, 4.5.6 Зводу відомостей, що становлять державну таємницю. В інших випадках, коли використовувалися технічні засоби, що не визнані СТЗ, відображення відомостей про їх назви, технічні характеристики в протоколі НС(Р)Д не суперечитиме положенням ст. 246 КПК України і слід розглядати як виконання вимог ст. ст. 104–105 КПК України.

Поряд з цим, віднесення певного засобу до СТЗ, поширення на нього режиму секретності, не виключає можливість його ідентифікації у протоколі зі збереженням інформації, що містить державну таємницю, шляхом фіксації інвентарного номеру чи іншого умовного позначення, що в майбутньому дозволить його унікально ідентифікувати.

Саме такий підхід надає можливість забезпечити гарантії захисту законних прав та інтересів у кримінальному провадженні сторони захисту, у випадках, коли піддаються сумніву зміст та обставини фіксації одержаної інформації. Підставою для наведеного висновку є вимоги ст. 266 КПК України, якою передбачено, що технічні засоби, застосовані під час проведення НС(Р)Д, а також (первинні) носії отриманої інформації повинні зберігатися до набрання законної сили вироком суду та вимоги п. 4.8 Інструкції, відповідно до яких фіксація результатів негласної слідчої (розшукової) дії повинна здійснюватися таким чином, щоб завжди була можливість експертним шляхом встановити достовірність цих результатів. Саме необхідність забезпечити можливість перевірити одержані докази експертним шляхом у даному аспекті є визначальною, оскільки для проведення експертизи відео-, звукозапису, експертам необхідно надати оригінальну відео-, фонограму та оригінальний пристрій, яким відео-, фонограма зафіксована (Міністерство юстиції України, 1998). Відсутність будь-яких даних про використанні технічні, програмно-технічні засоби під час фіксації інформації, первинний (оригінальний) носій інформації, на який фіксувався запис призведе до неможливості унікально іденти-

фікувати та надати суду/експерту об'єкти, що підлягають експертному дослідженню, а отже одержані докази втрачають можливість бути перевіреними.

Щодо обов'язковості фіксації у протоколі НС(Р)Д відомостей про використані носії інформації (МНІ) на які здійснювався технічний запис, зазначене питання органічно пов'язане з попереднім, як в контексті можливості унікально ідентифікувати та надати для перевірки докази при проведенні експертизи, так і необхідністю вчинення інших дій, пов'язаних з оформленням додатків з дотриманням вимог ст. ст. 105, 106 КПК України.

Поряд з цим, необхідно визначити дискусійне питання щодо оцінки МНІ як первинних (оригінальних), копій (вторинних носіїв інформації) та дублікатів.

Первинний носій інформації (оригінальний) може розглядатися і як електронний документ, оскільки відповідно до ст. 99 КПК документом є спеціально створений з метою збереження інформації матеріальний об'єкт, який містить зафіксовані за допомогою письмових знаків, звуку, зображення тощо відомості, які можуть бути використані як доказ факту чи обставин, що встановлюються під час кримінального провадження, у тому числі матеріали звукозапису та електронні носії інформації, і як речовий доказ, оскільки відповідно до ч. 1 ст. 98 КПК України є матеріальним об'єктом, що зберіг на собі та містить відомості, які можуть бути використані як доказ факту чи обставин, що встановлюються під час кримінального провадження.

Проте, як визначити вторинні носії інформації, питання залишається дискусійним. Розглядаючи аудіо-, відеозаписи як електронні документи в розумінні п.п. 1, 3 ч. 2 ст. 99 КПК, його копії визначаються як оригінал документу, вважаючи, що такий документ може існувати на різних носіях, кожен з яких визнається оригінальним (ККС ВС, 2021). В обґрунтування такої позиції здійснюється посилання на приписи ст. 7 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг», що визначає як особливість електронного документу – відсутність його жорсткої прив'язки до конкретного матеріального носія.

Такий підхід, коли будь-яка копія аудіо-, відеозапису НС(Р)Д розглядається як оригінальна, критикується з посиланням на положення ст. ст. 5, 6, 7 цього ж Закону, якими визначено атрибути електронного документу, серед яких електронний цифровий підпис, застосування якого не притаманно під час здійснення запису на МНІ за результатами проведення НС(Р)Д. Дійсно, у випадках, коли документ містить електронний цифровий підпис, яким зафіксовано відомості про виконавця/підписанта документа, його спотворення унеможлиблюється або стає надзвичайно складним. Особа, яка підписала такий документ (застосувала електронний цифровий підпис) несе відповідальність за його зміст і відомості цифрового підпису дозволяють її ідентифікувати. Ці ж вимоги щодо аудіо-, відеозаписів, одержаних під час проведення НС(Р)Д покликають забезпечити спеціальне обладнання/програмне забезпечення, що унеможливує таке втручання та відтворення записів на іншому обладнанні, а розроблені алгоритми унеможливити копіювання на побутовому обладнанні.

Під час проведення негласних заходів фіксації інформації, з урахуванням особливості СТЗ, та зокрема їх компактності, прихованості, МНІ може бути вбудованим, а технічні характеристики не дозволяють його вилучення без пошкодження засобу. У таких випадках, первинним носієм інформації може виступати МНІ, на який переноситься інформація вже після проведення заходу. Це саме стосується і випадків, коли інформація про результати НС(Р)Д накопичується і зберігається в електронних інформаційних системах (ст. 263 КПК).

На нашу думку, більш правильним буде підхід, коли така інформація, що переноситься зі СТЗ чи електронної інформаційної системи, дублюється з оригінального носія, розглядається саме як дублікат документа, який ч. 4 ст. 99 КПК України визначено як: документ, виготовлений таким самим способом, як і його оригінал, а також копії інформації, у тому числі комп'ютерних даних, що містяться в інформаційних (автоматизованих) системах, електронних комунікаційних системах, інформаційно-комунікаційних системах, комп'ютерних системах, їх невід'ємних частинах, виготовлені слідчим, прокурором із залученням спеціаліста, визнаються судом як оригінал документа (Верховна Рада України, 2012).

Такий підхід передбачає обов'язок сторони обвинувачення забезпечити створення вторинних МНІ з фіксацією відомостей про осіб, які проводили процесуальну дію та умови її проведення.

Отже, достовірність та захист від спотворення інформації, одержаної під час НС(Р)Д може досягатися у різний спосіб, в залежності від способу зняття та фіксації інформації. У випадку, коли МНІ були використані для фіксації інформації під час проведення НС(Р)Д, – МНІ з аудіо-, відеозаписом відповідають ознаками, визначеним у ст. 105, 106 КПК України як додатки до протоколу і підлягають опечатуванню з підписами осіб – учасників. Якщо запис було відтворено/скопійовано з технічного пристрою, електронної інформаційної системи, його створення необхідно розглядати як дублікат електронного документа, що прирівнюється до оригіналу.

Висновки та пропозиції. Забезпечення гарантій належності та допустимість доказів, одержаних під час проведення негласних заходів одержання інформації, зокрема в частині можливості у подальшому перевірити її достовірність обумовлюють необхідність вдосконалення кримінального процесуального законодавства в частині деталізації вимог до відображення в протоколах НС(Р)Д інформації про використані технічні та спеціальні технічні засоби, носії інформації, на які здійснювався аудіо-, відеозапис чи інша електронна інформація. Віднесення інформації про використані під час проведення НС(Р)Д СТЗ до державної таємниці не може бути підставою ігнорувати вимоги ст. ст. 104–105 КПК України та перешкоджати в подальшому проведенню експертних досліджень на предмет достовірності аудіо-, відеозаписів. Передбачений КПК механізм використання цифрових записів, що накопичуються, обробляються та зберігаються в електронних інформаційних системах та на СТЗ, через створення дублікату зазначеної інформації, підлягає деталізації в Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні.

Література

- Про державну таємницю : Закон України від 21.01.1994 р. № 3855-XII : станом на 1 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>(дата звернення: 09.04.2024).
- Постанова Верховного суду від 16.11.2023 р. у справі № 629/4665/15-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115061801>(дата звернення: 09.04.2024).
- Постанова Верховного суду від 20.05.2020 р. у справі № 585/1899/17. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/89395920> (дата звернення: 09.04.2024).
- Постанова Верховного суду від 07.10.2020 р. у справі № 725/1199/19. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/92173671> (дата звернення: 09.04.2024).
- Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : Наказ Ген. прокуратури України від 16.11.2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>(дата звернення: 09.04.2024).
- Вирок Арцизького районного суду Одеської області від 15.09.2021 р. у справі № 513/1019/19. URL: <https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/court-document/99705622/>(дата звернення: 09.04.2024).
- Кримінальний процесуальний кодекс України : Кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI : станом на 28 берез. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>(дата звернення: 09.04.2024).
- Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень : Наказ М-ва юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 : станом на 27 листоп. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>(дата звернення: 09.04.2024).
- Постанова Об'єднаної палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 29.03.2021 р. у справі № 554/5090/16-к.

References

- Pro derzhavnu taiemnytsiu : Zakon Ukrainy vid 21.01.1994 r. № 3855-XII : stanom na 1 sich. 2024 r. [On state secrets: Law of Ukraine] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>(data zvernennia: 09.04.2024).
- Postanova Verkhovnoho sudu vid 16.11.2023 r. u spravi № 629/4665/15-k. [Resolution of the Supreme Court] URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115061801> (data zvernennia: 09.04.2024).
- Postanova Verkhovnoho sudu vid 20.05.2020 r. u spravi № 585/1899/17. [Resolution of the Supreme Court] URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/89395920> (data zvernennia: 09.04.2024).
- Postanova Verkhovnoho sudu vid 07.10.2020 r. u spravi № 725/1199/19. [Resolution of the Supreme Court] URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/92173671> (data zvernennia: 09.04.2024).

Pro zatverdzhennia Instruksii pro orhanizatsiiu provedennia nehlasnykh slidchykh (rozshukovykh) dii ta vykorystannia yikh rezultativ u kryminalnomu provadzhenni : Nakaz Hen. prokuratury Ukrainy vid 16.11.2012 r. № 114/1042/516/1199/936/1687/5. [On the approval of the Instructions on the organization of secret investigative (research) activities and the use of their results in criminal proceedings: Order of Gen. Prosecutor's Office of Ukraine] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text> (data zvernennia: 09.04.2024).

Vyrok Artsyzkoho raionnoho sudu Odeskoi oblasti vid 15.09.2021 r. u spravi № 513/1019/19. [Verdict of Art-syz district court of Odesa region] URL: <https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/court-document/99705622/> (data zvernennia: 09.04.2024).

Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy : Kodeks Ukrainy vid 13.04.2012 r. № 4651-VI : stanom na 28 berez. 2024 r. [Criminal Procedure Code of Ukraine] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (data zvernennia: 09.04.2024).

Pro zatverdzhennia Instruksii pro pryznachennia ta provedennia sudovykh ekspertyz ta ekspertnykh doslid-zhen ta Naukovo-metodychnykh rekomendatsii z pytan pidhotovky ta pryznachennia sudovykh ekspertyz ta ekspertnykh doslidzhen : Nakaz M-va yustytsii Ukrainy vid 08.10.1998 r. № 53/5 : stanom na 27 lystop. 2023 r. [On the approval of the Instructions on the appointment and conduct of forensic examinations and expert studies and Scientific and methodological recommendations on the preparation and appointment of forensic examinations and expert studies: Order of the Ministry of Justice of Ukraine] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text> (data zvernennia: 09.04.2024).

Postanova Ob'iednanoi palaty Kasatsiinoho kryminalnoho sudu Verkhovnoho Sudu [Resolution of the Joint Chamber of the Criminal Court of Cassation of the Supreme Court] vid 29.03.2021 r. u spravi № 554/5090/16-k.

Анотація

Бабіков О. П. Проблемні питання фіксації відомостей про використані під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій технічні засоби та носії інформації. – Стаття.

У статті проводиться аналіз кримінального процесуального законодавства та судової практики щодо вимог до фіксації в протоколах негласних слідчих (розшукових) дій відомостей про використані технічні засоби, у тому числі спеціальні технічні засоби, відомості про які становлять державну таємницю. Визначено підходи, що застосовуються під час оцінки та використання доказів, одержаних під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій, протоколи яких не містять відомостей, що надають можливість ідентифікувати використані технічні засоби. У судовій практиці спостерігається два основних підходи: 1) відсутність у протоколах НС(Р)Д відомостей про використані СТЗ, умов, порядку їх використання, зняття та копіювання інформації, – не впливають на допустимість одержаних внаслідок їх проведення доказів; 2) відсутність таких відомостей вказує на невиконання стороною обвинувачення вимог, встановлених для фіксації слідчих дій у кримінальному провадженні, що є наслідком визнання одержаних доказів недопустимими. Зокрема, автором виокремлено ключові питання, що впливають на визнання результатів негласних слідчих (розшукових) дій допустимими доказами у кримінальному провадженні: 1) чи є обов'язковою вимога фіксації в протоколах негласних слідчих (розшукових) дій відомостей про використані технічні засоби; 2) чи є обов'язковим фіксація у протоколі негласних слідчих (розшукових) дій відомостей про використані носії інформації, на які здійснювався запис; 3) чи розглядаються такі носії інформації як додатки у розумінні ст. ст. 105, 106 КПК України і підлягають опечатуванню з підписами осіб – учасників; 4) відображення у протоколі негласних слідчих (розшукових) дій відомостей про первинність носії інформації (оригінал, копія, дублікат). Обґрунтовано необхідність законодавчого врегулювання та деталізації питань, пов'язаних з фіксацією інформації про використані засоби, можливістю їх подальшої ідентифікації для проведення експертних досліджень на предмет перевірки достовірності одержаних доказів.

Ключові слова: негласні слідчі (розшукові) дії, Кримінальний процесуальний кодекс України, технічні засоби, носії інформації, фіксація ходу негласних форм одержання інформації.

Summary

Babikov O. P. Problematic issues of recording information about the technical means and media used during covert investigative (search) actions. – Article.

The article analyzes the criminal procedural legislation and court practice regarding the requirements to record information about the technical means used, including special technical means, the information about which constitutes a state secret, in the protocols of secret investigative (search) actions. The approaches used during the assessment and use of evidence obtained during the conduct of covert investigative (search) actions, the protocols of which do not contain information that makes it possible to identify the technical means used, are defined. In judicial practice, two main approaches are observed: 1) the absence in the protocols of se-

cret investigative (search) actions of information about the used special and other technical means, conditions, the order of their use, removal and copying of information – do not affect the admissibility of the evidence obtained as a result of their conduct; 2) the absence of such information indicates the non-fulfillment by the prosecution of the requirements established for the recording of investigative actions in criminal proceedings, which is a consequence of the recognition of the received evidence as inadmissible. In particular, the author singled out the following key issues that affect the recognition of the results of covert investigative (search) actions as admissible evidence in criminal proceedings: 1) whether there is a mandatory requirement to record information about the technical means used in the protocols of secret investigative (search) actions; 2) whether it is mandatory to record in the protocol of covert investigative (research) actions information about the media used, on which the recording was made; 3) whether such media are considered as applications within the meaning of Art. Art. 105, 106 of the Criminal Procedure Code of Ukraine and must be sealed with the signatures of the participants; 4) display in the protocol of confidential investigative (investigative) information about the primacy of the information carrier (original, copy, duplicate). The need for legislative regulation and detailing of issues related to the recording of information about the means used, the possibility of their further identification for conducting expert research on the subject of verification of the reliability of the received evidence.

Key words: covert investigative (detective) actions, the Criminal Procedure Code of Ukraine, technical means, data storage devices, recording the course of covert forms of obtaining information.